PRÍHOVOR PREZIDENTA SR
pri príležitosti otvorenia 17. stálej konferencie – Slovenská republika a Slováci žijúci v zahraničí

Bratislava, 30. 10. 2026

Vážená pani podpredsedníčka vlády a ministerka kultúry,

vážený pán minister,

pán štátny tajomník,

vážená pani predsedníčka.

Ďakujem veľmi pekne za pozvanie na toto naše dnešné stretnutie a chcem, samozrejme, v prvom rade pozdraviť naše drahé krajanky a milých krajanov, nielen tých, ktorí sú tu s nami v sále, ale aj všetkých tých, ktorí nás sledujú teraz prostredníctvom digitálnych technológií zo všetkých kútov sveta.

Slovákov, ktorí žijú za našimi hranicami, je ďaleko viac ako jeden milión. To presné číslo vie pani predsedníčka, ono je možno ešte aj vyššie, pretože nie každý sa registruje a nie o každom vieme. Ale je to číslo, ktoré si naozaj zaslúži našu výraznú pozornosť a podporu, pretože to, ako sa staráme o našich krajanov v rôznych kútoch sveta, je prejavom aj našej národnej hrdosti a nášho vlastenectva.

Počas mojich mnohých návštev v rôznych krajín, v rôznych funkciách som mal možnosť stretnúť sa s mnohými našimi krajanmi a krajankami. Nielen s tými, ktorí tam žijú a pracujú, ale hlavne s tými, ktorí sa o našich krajanov v danej krajine starajú. Preto chcem hneď takto z úvodu poďakovať všetkým predstaviteľom našich krajanských spolkov a rôznych organizácií, ktorí vytvárajú to prostredie, aby Slováci v iných krajinách sveta sa necítili sami, aby nachádzali k sebe cestu, aby vytvárali komunity a spoločne tak vytvárali priestor, kde môžu hovoriť o svojich problémoch, o svojich radostiach, ale kde sa hlavne utužujú a zachovávajú naše korene, naše tradície a náš jazyk.

Tých aktivít, ktoré naše krajanské spolky v zahraničí robia sú naozaj veľmi pestré a rôzne. Od udržiavania našich tradícií, ľudových tradícií, folklóru a podobne - sú to ďalej ľudia, ktorí sa snažia udržiavať náš jazyk a vedú rôzne či už víkendové školy alebo podporujú školské zariadenia, kde sa môžu naše deti alebo ich deti učiť materinskej reči. Sú to aktivity, ktoré pomáhajú Slovákom, ktorí ako noví prichádzajú do zahraničia, aby dostali pomoc, aby mohli zapustiť korene v tej krajine a začať tam žiť dobrý život. A to si zaslúži naozaj veľkú vďaku.

Na druhej strane si tieto aktivity zaslúžia mimoriadnu pozornosť vlády SR. Keď som bol predsedom vlády v rokoch 2018 a 2019 uvedomil som si, že stále máme veľké rezervy

v tom, ako my podporujeme našich krajanov zahraničí v porovnaní s niektorými našimi susedmi. A preto sme vtedy aj rozhodli o zdvojnásobení rozpočtu, ktorý má byť ročne poskytnutý na podporu Slovákov žijúcich zahraničí. A to rozhodnutie považujem dodnes a veľmi, veľmi správne.

Dnes je ale otázka, či aj toto rozhodnutie, alebo či ten rozpočet, ktorým disponuje úrad, v týchto rokoch vôbec stačí. Pani predsedníčka kýva negatívne hlavou. A ja s ňou plne súhlasím. Pretože nemôžeme z našich krajanov a našich hrdých Slovákov a Sloveniek robiť ľudí, ktorí sa dostávajú častokrát do takej nepríjemnejšej situácie, keď sa porovnávajú s krajanmi z Maďarska alebo aj z Českej republiky. Ja osobne som mal možnosť stretnúť sa s ľuďmi nie len v Spojených štátoch, ale napríklad aj v susednom Rakúsku. A vždy mi tak ťažko padne, keď počujem, že len v porovnaní s Českou republikou je častokrát náš príspevok na aktivity v oblasti vzdelávania možno desaťkrát menší.

A pritom nejde o veľké peniaze, ktoré by zásadným spôsobom mohli zasiahnuť hoc napätý štátny rozpočet, ktorý každý rok vo svojej výdavkovej časti narába z miliardami. Preto si myslím, že aj s pričinením pani podpredsedníčky vlády a pána ministra sa vláda, dúfam, bude snažiť tieto prostriedky každoročne zvyšovať. A pani predsedníčka urobí všetko preto, aby sa využívali čo najefektívnejšie a padli na úrodnú pôdu.

Aby sme ich naozaj použili tam, kde je to prospešné, kde vidieť efekt. Dnes v zahraničí už máme ako keby dve skupiny krajanov a krajaniek. Tých dávnych, povedzme, ktorí vycestovali do zahraničia pred desiatkami, niektorými aj stovkami rokov a ktorí nádherne, aj napriek tej dlhej dobe, stále rozprávajú našou ľúbozvučnou slovenčinou a vedú k tomu aj svoje deti a svoje vnúčence a pravnúčence.

Ale máme dnes v rámci voľného pohybu a aj celkom elánu mladých ľudí novú skupinu tých, ktorí sa rozhodli svoj život prežiť v zahraničí. Preto je nesmierne dôležité, aby sa nám z týchto dvoch skupín darilo v jednotlivých krajinách vytvárať jednotnú skupinu, homogénnu komunitu, ktorá sa nedeli na tých pôvodných a na tých nových. Pretože všetci sú Slováci a Slovenky a to by ich malo spájať.

Je potrebné, aby sme nielen pomáhali udržiavať kultúru, tradície, náš jazyk, ale aby sme z týchto našich rodákov alebo aj čerstvo odídených vytvárali takých ďalších ambasádorov Slovenskej republiky a snažili sa hľadať spôsob, ako využiť ich potenciál. Pretože mnohí z nich a väčšina z nich, pretože Slováci sú šikovní ľudia, väčšina z nich sú

veľmi úspešní ľudia v daných krajinách. Či už v oblasti medicíny, vzdelávania, vedy, výskumu, ale aj podnikateľských aktivít.

A to sú jedineční ľudia, ktorí sú našim aktívom, ktoré môžeme použiť na rozvoj aj našich ekonomických a iných vzťahov medzi našimi krajinami, pretože majú svoje kontakty, majú svoje zázemie a vedia vytvoriť aj pre našich veľvyslancov, aj naše spoločnosti a firmy naozaj veľmi dobré prostredie, z ktorého môžeme čerpať.

Preto využívajme každý jeden z nás maximálne všetky možnosti, ktoré máme k dispozícii, aby sme našim krajanom v zahraničí pomohli čo najviac. Aby sme prichádzali možno aj s inovatívnymi myšlienkami, vypočuli ich potreby, ich prosby.

Aby sme využili možno aj každú zahraničnú cestu a každý let vládnym špeciálom na to, aby niečo priviezol, či už niečo alebo niekoho do tých krajín, pretože je to logisticky lacnejšie, jednoduchšie, či už knihy, materiály alebo iný potrebný materiál dovezieme vládnym špeciálom, ako keď to má ísť často komplikovanou cestou, ako my pred mesiacom v New Yorku hovorili naši rodáci z Chicaga, ktorí prišli sa s nami stretnúť, keď museli veci voziť kontajnerom a bolo to veľmi, veľmi komplikované.

Aby sme možno, pani ministerka, vy navštevujete tieto komunity a vidíte, ako sa naozaj ochotne starajú o naše ľudové tradície, folklórne súbory. Aby sme možno zaplatili nejakému etnológovi alebo odborníkovi na folklór zo SĽUKu, aby napríklad na mesiac išiel do Spojených štátov a išiel jeden folklórny súbor za druhým a učil ich nové a nové veci alebo nové choreografie, aby sme im takto pomohli.

To nie je veľa peňazí, ale môže to byť obrovskou spruhou pre tie folklórne súbory, pre tie detičky alebo aj tých dospelých, aby sa im niekto povenoval a oživil tak všetky tie tradície, ktoré tu dnes máme a ktoré by mali byť aj v zahraničí zachované, v čo najautentickejšej podobe a podobne.

Takže ja chcem úprimne poďakovať vám všetkým. Mnohých z vás som mal možnosť osobne stretnúť a som na vás hrdý. Nechcem opomenúť ani cirkev, pretože častokrát sa naši Slováci a Slovenky stretnú práve v okolí nejakého kostola alebo nášho kňaza, ktorý sa stará o našu komunitu. Aj za to patrí vďaka, že sa staráte aj o duchovnú obrodu alebo o duchovné potešenie našich ľudí tam.

Pani predsedníčka, želám vám, aby ste na tejto pozícii dosiahli čo najlepšie výsledky, aby sa vám darilo napĺňať všetky tie výzvy a priority, o ktorých budete aj tu dnes hovoriť. A želám naozaj nám všetkým, aby sme si uvedomili, že v krajanoch a v krajankách po celom svete máme obrovské bohatstvo, na ktoré môžeme byť pyšní a hrdí. A aby sme si vždy uvedomili, že je našou povinnosťou robiť všetko preto, aby sme sa o nich starali najlepšie ako vieme a aby sme im poskytli čo najlepšiu pomoc. Takú, ktorú od nás z jednotlivých krajín požadujú.

Ja pevne verím, že aj dnešná konferencia ukáže, aký veľký význam má starostlivosť o našich krajanov a krajanky, aký význam títo ľudia predstavujú pre našu spoločnosť aj pre našu krajinu. Že sme jeden hrdý, pracovitý, úspešný a dobrý národ, ktorý sa vo svete nestratí.

Želám vám veľa energie, veľa chutí a vám, pani predsedníčka, čo najväčšiu podporu vlády SR nielen morálnu, ale aj finančnú.

Všetko dobré vám prajem.